

Spis treści

Wykaz skrótów	11
Wstęp	15
Rozdział 1	
Geneza prawnej ochrony zabytków nieruchomych	23
1.1. Początki prawnej ochrony zabytków – działania ochronne schyłku XVIII w. oraz okresu zaborów	23
1.2. Ustawodawstwo ochronne w okresie międzywojennym	28
1.3. Kształtowanie się prawnej ochrony zabytków po 1945 r.	41
1.4. Koncepcja ochrony zabytków w ustawie z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury	47
1.5. Prawna ochrona zabytków w okresie transformacji (lata 1989–2003) ...	59
1.6. Podsumowanie	62
Rozdział 2	
Ochrona prawna zabytków nieruchomych w świetle Konstytucji RP	64
Rozdział 3	
Uwarunkowania międzynarodowe prawnej ochrony zabytków nieruchomych	79
3.1. Prawo międzynarodowe jako źródło standardów prawnej ochrony zabytków nieruchomych	79
3.1.1. Rozwój prawa międzynarodowego w zakresie dotyczącym dziedzictwa kulturowego	82
3.1.2. Ochrona „dziedzictwa kulturowego” w aktach UNESCO	88

3.1.3. Działalność prawodawcza Rady Europy jako przykład regionalnego systemu ochrony dziedzictwa kulturowego	109
3.1.4. Inne dokumenty międzynarodowe kształtujące zasady ochrony zabytków nieruchomych	112
3.1.5. Znaczenie aktów międzynarodowych dla ustawodawstwa polskiego	115
3.2. Wpływ prawa Unii Europejskiej na ustawodawstwo polskie w zakresie ochrony prawnej zabytków nieruchomych	117
3.2.1. Rozwój prawa wspólnotowego w zakresie dziedzictwa kulturowego	117
3.2.2. Polityka kulturalna Unii Europejskiej a ochrona zabytków nieruchomych	122
3.3. Podsumowanie	128

Rozdział 4

Definicja zabytku nieruchomego w prawie polskim	131
4.1. Wyjaśnienie pojęcia zabytku nieruchomego	131
4.2. Definicja zabytku nieruchomego w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	136
4.2.1. Uwagi wstępne	136
4.2.2. Ustalenie znaczenia podstawowych pojęć definicji legalnej zabytku nieruchomego	137
4.2.3. Klauzula interesu społecznego w definicji zabytku nieruchomego	139
4.2.4. Wartości historyczna, artystyczna i naukowa w definicji zabytku nieruchomego	142
4.2.5. Pozostałe kryteria oceny	148
4.2.6. Indywidualne i przestrzenne zabytki nieruchome	153
4.3. Zabytek nieruchomy a definicja nieruchomości w prawie cywilnym	163
4.4. Zabytek nieruchomy w przepisach ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawy – Prawo budowlane, ustawy o gospodarce nieruchomościami oraz przepisach prawa podatkowego	169
4.5. Podsumowanie	176

Rozdział 5

Polityka państwa w zakresie ochrony zabytków nieruchomych w Polsce	178
---	------------

Rozdział 6

System prawnej ochrony zabytków nieruchomych w Polsce	197
6.1. Organizacja administracji publicznej w zakresie prawnej ochrony zabytków	197
6.2. Formy ochrony zabytków nieruchomych w przepisach ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami	211
6.2.1. Wpis do rejestru zabytków nieruchomych	212
6.2.1.1. Charakterystyka rejestru zabytków nieruchomych	212
6.2.1.2. Przestanki wpisu do rejestru zabytków i charakter prawny wpisu	219
6.2.1.3. Skutki wpisu do rejestru zabytków	230
6.2.1.4. Nadzór konserwatorski	249
6.2.2. Utworzenie parku kulturowego	258
6.2.3. Uznanie za pomnik historii	266
6.2.4. Ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego	271
6.3. Podsumowanie	277

Zakończenie	283
--------------------------	------------

Źródła prawa i orzecznictwo	293
--	------------

Bibliografia	305
---------------------------	------------

Dr Katarzyna Zalasńska – adiunkt w Katedrze Prawa i Postępowania Administracyjnego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, absolwentka Centrum Prawa Angielskiego (Diploma in an Introduction to English Law and the Law of the European Union) oraz Institute of Art and Law w Wielkiej Brytanii, członek wielu organizacji, m.in.: PKN ICOM, PKN ICOMOS, Rady Naukowej Stowarzyszenia Twórców Ludowych oraz Polskiego Towarzystwa Legislacji, specjalista w dziedzinie prawa ochrony dziedzictwa kultury, w tym w zakresie zagadnień dotyczących zabytków oraz rynku dzieł sztuki.

■ Prezentowana publikacja jest na rynku wydawniczym jedynym kompleksowym i aktualnym opracowaniem problematyki prawnej ochrony zabytków nieruchomych w Polsce. W monografii zostały przedstawione uwarunkowania historyczne, konstytucyjne oraz prawnomiędzynarodowe omawianego zagadnienia. Publikacja zawiera także rozważania na temat przedmiotu regulacji – definicji zabytku nieruchomego w prawie polskim oraz organizacji administracji konserwatorskiej. Krytycznemu osądowi Autorka poddaje przede wszystkim obowiązujące przepisy z zakresu prawnej ochrony zabytków nieruchomych, w szczególności te dotyczące form ochrony zabytków (wpis do rejestru, uznanie za pomnik historii, utworzenie parku kulturowego, ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego).

■ „Recenzowana rozprawa jest jedną z nielicznych w ostatnich latach prac poświęconych administracyjno-prawnym problemom ochrony zabytków. Wcześniejsza praca pióra prof. Jana Pruszyńskiego powstała kilkadziesiąt lat temu, na tle zupełnie innej ustawy niż obecnie obowiązująca i w innych warunkach społeczno-gospodarczych (...) Stąd też temat rozprawy należy uznać za dotyczący niewątpliwie istotnego zagadnienia ze sfery materialnego prawa administracyjnego”.

Z recenzji prof. dr. hab. Marka Wierzbowskiego